

USMERITVE IN PODATKI, POSLANI MINISTRSTVU ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR NA JAVNO RAZGRNJENO GRADIVO ZA NAČRTOVANJE VETRNIH ELEKTRARN ILIRSKA BISTRICA

1. Veriga vetrnih elektrarn je načrtovana na območju Nature 2000 in sicer na posebnem ohranitvenem območju (SAC) Javorniki – Snežnik in/ali posebnem območju varstva (SPA) Snežnik – Pivka ter na biosfernem območju Škocjanskih jam kot Unescovem programu MAB.

Vetrne elektrarne (VE) se umešča v degradirana in ne naravovarstveno pomembna in vredna območja. VE niso bio, eko, zeleni in okolju prijazni obnovljivi vir energije (OVE), če se jih umešča v ohranjeni naravi, ki ji vrednost priznavajo država, Evropa in celoten svet.

Na sedežu Unesca v Parizu že nekaj let čaka in je načeloma tudi sprejet predlog za vpis Klasičnega krasa v seznam svetovne dediščine kot enega najznačilnejših primerov kraške krajine v svetu. Gre za evropsko in svetovno pomembno dediščino območja, ki sovpada tudi z območjem državnega prostorskega načrta za vetrno polje Ilirska Bistrica (DPN PVE ILB). Kakršnikoli neprimerni posegi v naravno ohranjeni prostor, sploh velikanske, tudi 250 metrov visoke vetrne elektrarne, predvidene v DPN PVE ILB, bi ogrozili kandidaturo Klasičnega krasa za uvrstitev na seznam svetovne dediščine Unesco, katerega del je tudi celotno vplivno območje Regijskega parka Škocjanske jame.

V kolikor bi ministrstvo kljub temu nadaljevalo z izdelavo DPN, bi morale izdelati zakonsko podlago za nadzor nad delovanjem vetrnih elektrarn, zakonsko podlago za dovoljene vrednosti hrupa, ki ga oddajajo vetrne elektrarne, študije okoljskih in ekonomskih vplivov ter določiti odgovornost za nastalo škodo posega v neokrnjeno naravo. Prav tako bi morale ministrstvo s predpisom urediti odstranitev vetrnih elektrarn vključno s platoji, dostopnimi cestami, energetske vodi in drugimi pripadajočimi objekti po iztečeni življenjski dobi s povrnitvijo zemljišč v prejšnje stanje.

2. Pravni predpisi, ki bi urejali področje obvladovanja vplivov nizkofrekvenčnega hrupa na ljudi in okolje oziroma onesnaževanje okolja z nizkofrekvenčnim hrupom, ki ga med številnimi možnimi viri povzročajo tudi vetrne elektrarne, v Sloveniji ne obstajajo. S tem ni zagotovljeno pravno varstvo pred škodljivimi posledicami nizkofrekvenčnega hrupa na zdravje ljudi.

Vetrnice pri delovanju dokazano oddajajo nizkofrekvenčne in infra zvoke, ki pri ljudeh povzročajo strah, tesnobo. Potovanja tega za uho neslišnega zvoka se skozi pokrajino ne da zaustaviti. Zaradi posega v življenjski prostor divjadi in velikih zveri ter vpliva hrupa tudi na živali se bodo te primorane preseliti nižje, v dolino, s tem pa bodo povzročale še večjo škodo prebivalcem v urbanih naseljih. Nizkofrekvenčni hrup ima v zraku zelo nizko absorpcijo, zato se širi zelo daleč. Ne obstaja zvočna izolacija, ki bi zmanjšala jakost nizkofrekvenčnega in infrazvoka v smislu zaščite ljudi pred negativnimi vplivi. Države, ki imajo izkušnje z vetrnimi polji, so že pred leti sprejele predpise, ki regulirajo nivo nizkofrekvenčnega hrupa (dopustne nivoje nizkofrekvenčnega hrupa in infrazvoka). Slovenija takega predpisa/uredbe še nima.

Prebivalci bi bili v primeru zaznanih problemov nemočni, ker so brez možnosti pravnega varstva. Vetrne elektrarne oddajajo različne vrste hrupa, amplitudno moduliran, slišan nizkofrekvenčni zvok, infra zvok, tonski impulzivni hrup in hrup, prisoten v nočnem času in drugih občutljivih obdobjih. Amplitudno-modulirani hrup je najbolj moteč, ker gre za zavijajoč hrup. Strokovnjaki medicinske stroke in stroke varstva pri delu opozarjajo na negativne posledice zvoka vetrnic, ki ima največ negativnih učinkov na človeške organe, ki vsebujejo zrak in pline, torej na pljuča, notranje uho, prebavila in druge. To pa zato, ker zvoki vetrnic vzpodbujajo nihanje zraka in plinov v teh organih. Zaradi teh učinkov se lahko pri ljudeh pojavljajo različne težave: utripanje oces, težave z dihanjem, šumenje v ušesih (tinitus), motnje

v ravnotežju, slabost, motnje spanja, nelagodje, občutljivost in razdražljivost zaradi hrupa, izguba sluha, bolezni srca in ožilja, obstajajo tudi vplivi na vid in kognitivne sposobnosti.

Primeri iz ne tako daljnega sosedstva kažejo, da so negativni vplivi slišnega in neslišnega hrupa na določene ljudi tako veliki, da so se primorani iz svojih krajev celo izseliti, če nočejo tvegati hujših posledic za lastno zdravje.

Pri prostorskem načrtovanju je potrebno upoštevati Operativni program varstva pred hrupom in načrte za zmanjševanje hrupa v okolju skladno z Direktivo 2002/49/ES o ocenjevanju in upravljanju okoljskega hrupa.

3. Veriga vetrnih elektrarn je načrtovana v neposrednem vodozbirnem zaledju virov pitne vode v občini Ilirska Bistrica, za katere vlada še ni sprejela ustrezne uredbe o vodovarstvenih območjih in režimih varovanja pitne vode.

Kraški izvir Bistrice je največje vodno zajetje v občini, iz katerega se s pitno vodo oskrbuje približno 10.000 občanov domače in sosednjih občin. Hkrati je projekt načrtovan tudi v neposrednem vodozbirnem zaledju kraškega izvira Podstenjšek, ki s pitno vodo oskrbuje približno 400 občanov. Podzemeljske povezave so bile dokazane s sledilnimi poizkusi, opravljenim na tem območju.

Območje PVE ILB se nahaja na izjemno občutljivem območju kraško-razpoklinskega vodonosnika. Samočistilne sposobnosti teh vodonosnikov so zaradi svoje sestave izjemno majhne. Odsotnost sedimentov in prsti nad prepustno apnenčasto kamninsko podlago (kamnita pokrajina) onemogoča učinkovito filtracijo nevarnih snovi v primeru nesreč, izlitja nevarnih snovi. Vsakršno razlitje nevarnih snovi pomeni takojšnjo infiltracijo v kraško podzemlje, ki ga ni možno očistiti. Ko pride do razlitja, lahko samo nemočno opazujemo, kdaj in v kakšni koncentraciji se bo pojavilo v kraških izvirih, v tem primeru v kraških izvirih, zajetih za vodooskrbo, tako Bistrice kot Podstenjška, potencialno pa tudi izvira Malni na Planinskem polju. Ob infiltraciji onesnaževala ob morebitni nesreči v podzemlje možnost odstranitve onesnaženja ne obstaja. Nesreče, strojelomi in požari na VE se dogajajo, dodatno tveganje za izlive nevarnih tekočin pa predstavlja še dejstvo, da se območje, predvideno za PVE ILB, nahaja v t. i. žlednem pasu. Tudi gradbena dela v času gradnje bi predstavljala resno grožnjo za varstvo virov pitne vode.

Porušitev stolpov VE torej predstavlja potencialno možnost izlitja nevarnih tekočin, ki bi posledično pomenilo trajno onesnaženje virov pitne vode v občini in okolici. Da to ni zgolj hipotetičen primer navajamo železniško nesrečo v predoru pri Dolu pri Hrastovljah, ki se je zgodila 25. 6. 2019. Po izlitju devetih ton kerozina je lahko upravljavec Rižanskega vodovoda zgolj nemočno čakal, kdaj se bo izlitje odrazilo v onesnaženju pitne vode v izviru.

4. V Sloveniji ne obstajajo pravni predpisi, ki bi urejali področje vidnega onesnaževanja krajine. Postavitev vetrnih elektrarn bi nam možnost razvoja turizma vzela za vedno.

Morebitna veriga vetrnih elektrarn bi pomenila vizualno degradacijo prostora in bi za vedno spremenila v dolgih stoletjih izoblikovano kulturno krajino, območju bi odvzela njegovo samobitnost ter zmanjšala njegovo estetsko vrednost, kar vse predstavlja med drugim osnovo za razvoj trajnostnega turizma.

Poseg namreč pomeni trajno uničenje narave, degradacijo življenjskega in bivalnega okolja, splošno zmanjšanje kakovosti življenja, degradacijo čudovite pokrajine, industrializacijo neokrnjene narave in kulturne pokrajine, ki jo želimo ohraniti tudi za naše zanamce, saj nam predstavlja vse: potencial za nadaljnji razvoj občine. V naravi se občanke in občani ter obiskovalci sprehajajo, rekreirajo, regenerirajo in doživljajo vse tisto, kar v urbaniziranem in industrializiranem območju ne morejo.

Poseg bi pomenil uničenje območja, ki ima veliko naravovarstveno vrednost in v katerem je primerna obstoječa sedanja raba - pašništvo, gospodarjenje z gozdom, divjadjo, oddih in rekreacijo s pohodništvom, tekom, gorskim kolesarjenjem ter s tem povezanimi trajnostnimi oblikami turizma v lepo ohranjeni naravi, z bogato zgodovinsko, arheološko in etnološko dediščino.

Govorimo o naravi in hkrati kulturni pokrajini, ki se je izoblikovala skozi stoletja in nam jo zavida marsikdo. Še posebej tujci, ki k nam prihajajo iz zelo industrializiranih in prenaseljenih pokrajin (tudi kmetijsko industrializiranih pokrajin zahodne Evrope). Veriga vetrnih elektrarn je načrtovana na več območjih arheoloških najdišč, katere občina načrtuje tudi turistično razvijati.

Zgoraj naštete, neinvazivne dejavnosti so razvojna priložnost naše občine. Postavitev VE bi to razvojno možnost občini vzela za vedno, kar pomeni, da bi sedanjo in prihodnje generacije oropala dohodkov iz mehkih/trajnostnih gospodarskih dejavnosti, h katerim se usmerja sodobni svet.

Te vrednosti sta prepoznala Evropa in ostali svet, zato ni naključje, da sta tukaj dve območji Nature 2000 in da je območje tudi del Unescovega biosfernega območja. Z goloseki zaradi gradbenih del in lokacij vetrnih stolpov bi se uničile gozdne površine, ki so življenjski prostor prstoživečih živalski vrst, prekinile bi se tudi njihove selitvene poti.

Zaradi morebitne izgradnje vetrne elektrarne bi se za vedno poslovili od razvoja turizma v naši občini. Izkušnje iz sveta, kjer so postavljene vetrne elektrarne, kažejo, da imajo le-te negativen učinek na turizem.

Pomembno je dodati, da je potrebno na območju občine, glede na veljavni OPN, vsako gradnjo urejati skladno z zelo natančnimi predpisi, tako glede gabarita stavbe, naklona streh, etažnosti, barve fasade, kritine itn. Po drugi strani pa naj bi DPN-ji dopuščali umeščanje industrijskih objektov v zavarovana območja narave.

5. Zaradi hrupa in vizualnega onesnaževanja, ki ga predstavljajo vetrne elektrarne, bi prostor postal manj privlačen za naselitev, zmanjšala bi se vrednost nepremičnin, zaradi nezdravega in neakovostnega življenja gre pričakovati še večje izseljevanje prebivalcev občine.

Po propadu industrije v Ilirski Bistrici v času tranzicije in še prej so si ljudje morali najti zaposlitve drugod, v drugih občinah regije in v državnem središču. Pa vendar si nihče ne želi, da bi to območje ponovno naselili z dejavnostmi, ki negativno vplivajo na okolje in ki bi skrajno izničile to ranljivo kulturno krajino.

6. Delovanje vetrnih elektrarn povzroča posebno svetlobno onesnaženje, rotirajoče sence. Z utripanjem luči na vrhu stolpov bi se poslovili od temnega nočnega neba.

Ena vrsta svetlobnega onesnaževanja je t. i. rotirajoča senca, ki se pojavlja v primerih, ko je vetrna turbina med soncem in gledalcem. Takrat nastanejo vrteče sence, ki so zelo moteče. Pogosta je v vzhodnih in zahodnih legah ali v zimskih mesecih, ko je sonce nizko. Sence lahko dosežejo do več kilometrov.

Drugo obliko svetlobnega onesnaženja predstavljajo luči na vrhu vetrnih stolpov kot opozorilni znak za varnost letalskega prometa. Ta utripajoča svetloba s frekvenco od enega do dveh utripov na sekundo je popolnoma vidna tudi podnevi, ponoči pa je neposredno moteča. Svetloba bo svetica v domove in uničila tudi naravno temno nočno nebo.

Kontaminacija okolja in motenje svetlobe, vrtenje turbin, motnje svetlobnega toka, ko so ob sončnem vzhodu in zahodu kraji izpostavljeni migotanju svetlobe, ki pri ljudeh lahko povzročajo glavobole,

dezorientacijo, migreno. Problematična za zdravje je tudi stalna nočna osvetlitev. Seveda le-ta vpliva tudi na živalstvo v okolici vetrnih stolpov.

7. Umeščanje verige VE posega v območje obstoječih stavbnih zemljišč za širitev stanovanjskega dela mesta Ilirska Bistrica, določenih v veljavnem odloku o občinskem prostorskem načrtu Občine Ilirska Bistrica.

Zaradi vseh omejitev v prostoru v skladu z veljavno zakonodajo vseh nosilcev urejanja prostora ima občina le še v teh predelih možnost širitve poselitve. **Vetrnica št. 5 ni oddaljena niti 1000 metrov od obstoječih stavbnih zazidljivih zemljišč.**

Načrtovani kablovod poteka čez obstoječo stanovanjsko sosesko z enostanovanjskimi hišami, čez načrtovano stanovanjsko sosesko z večstanovanjsko gradnjo in z enostanovanjsko gradnjo. Poteka tudi v območju, v katerem se načrtujejo družbene dejavnosti - izobraževanje in otroško varstvo ter za trgovinske in poslovne dejavnosti. Zaradi napeljave kablovoda bo gradnja v navedenih območjih zelo otežena oz. na trasi kablovoda nemogoča, drugih gospodarskih con pa občina nima na razpolago. Vir elektromagnetnega sevanja so elektroenergetski vodi, ki so načrtovani za prenos in distribucijo proizvedene električne energije, kar je neizmerno škodljivo za ljudi, ki že živijo v območju ter za vse v načrtovanih območjih širitve mesta namenjenih za bivanje.

8. V pridobljenem dokumentu **Nacionalnega inštituta za javno zdravje** (NIJZ-št. 350-34/2024-2(256) z dne 15. 10. 2024, Usmeritve z vidika vplivov na zdravje ljudi za načrtovanje DPN za polje vetrnih elektrarn Ilirska Bistrica) **ni res, da je problematično samo eno stojno mesto vetrnice zaradi bližine obstoječega stanovanjskega objekta, kot je bilo predstavljeno na javni predstavitvi pobude 17. 10. 2024, temveč je več obremenilnih področij, za katera NIJZ zahteva, da se jih preučuje v nadaljevanju postopka.**

Glede na zgoraj navedeno menimo, da pobuda za DPN za PVE ni dovolj strokovno pripravljena, da bi lahko predstavljala osnovni prostorski dokument za obravnavane ureditve v fazi odločanja Vlade RS o pripravi prostorskega načrta.

Navedeno utemeljujemo z dejstvom, da se pri pripravi pobude ni upoštevalo vseh strateških dokumentov za umeščanje naprav OVE v prostor. Resolucija o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050 kot eden izmed strateških dokumentov navaja, da se potenciali za rabo OVE opredelijo v regionalnih in lokalnih energetskih konceptih (v nadaljevanju: LEK) kot obvezna strokovna podlaga za prostorske akte na regionalni in lokalni ravni na podlagi Energetskega zakona. Za povečanje deleža OVE se prednostno izkoristijo možnosti, ki jih omogočata tehnološka posodobitev obstoječih energetskih objektov na OVE in izboljšanje energetske učinkovitosti; za povečanje deleža proizvodnje energije iz OVE se načrtuje tudi gradnja novih energetskih objektov, pri čemer se prednostno izkoristi prostorske možnosti, ki jih daje obstoječa gospodarska javna infrastruktura, grajene javne površine, stavbe ter razvrednotena območja. V Pobudi za DPN VE OIB je sicer navedeno, da območje pobude za DPN obsega širše območje, znotraj katerega so na podlagi okoljske preveritve in študije variant možne optimizacije lokacij stojnih mest, moči in velikosti VE, dostopnih poti, tras kablovodov in rešitev vključitve PVE v elektroenergetski sistem, vendar pa te variante ne bodo osnova za presojanje v postopku prevlade javne koristi, ali ni drugih lokacij in ustrežnejših rešitev za uresničitev javne koristi, ki posega v javno korist ohranjanja narave in ohranjanja zdravja ljudi.

Interesi ohranjanja narave in ohranjanja zdravja ljudi so v konkretnem primeru v konfliktu oz. konkurenci z javnim interesom po 3. členu ZUNPEOVE. Postopek prevlade javne koristi se bo na pobudo

lokalne skupnosti izvedel v skladu z Zakonom o ohranjanju narave, vendar je predviden v fazi postopka Celovite presoje vplivov na okolje, v kateri pa na osnovi trenutno izdelane Pobude ne bo strokovnih odgovorov. V tem postopku se bo moralo ugotoviti, da za uresničitev javne koristi, ki posega v javno korist ohranjanja narave, ni drugih ustreznih rešitev. Za primer umeščanja naprav OVE predpisi določajo, da se šteje, da če drugih alternativ za uresničitev te javne koristi ni, se ta pogoj lahko šteje za izpolnjenega, če ni zadovoljivih alternativnih rešitev, ki bi omogočale doseganje istega cilja kot zadevni projekt, zlasti glede razvoja enake zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov z enako energetske tehnologijo v enakem ali podobnem časovnem okviru in brez bistveno višjih stroškov.

Pripravljalca DPN, Ministrstvo za naravne vire, pozivamo, da se pobuda dopolni na način, da bo mogoča odločitev Vlade glede prevlade javne koristi. Odločitev bo mogoča samo v primeru, da bodo prikazane in ovrednotene še druge alternativne lokacije umestitve vetrne elektrarne, kar pa ne predstavljajo variante znotraj določenega območja obravnave trenutne Pobude za DPN. V skladu z Resolucijo o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050 je potrebno **odločiti**, da je obravnavano območje prednostno območje načrtovanja naprav OVE, ker je na območju zagotovljena obstoječa gospodarska javna infrastruktura, so na območju grajene javne površine, stavbe ali pa je območje razvrščeno, kar pa na osnovi do sedaj izdelanega strokovnega gradiva ni izkazano. Na osnovi Pobude za državni prostorski načrt za polje vetrnih elektrarn Ilirska Bistrica, ki je v javni obravnavi, Vlada RS ne more in ne sme sprejeti Sklepa o pripravi DPN.

PRIPOMBE NA DOKUMENT POBUDA ZA DPN PVE ILIRSKA BISTRICA (RC PLANIRANJE CELJE)

1. Splošno: **Nasprotujemo uporabi terminov POLJA in PARK za nameščanje več vetrnih stolpov (vetrnih elektrarn) v pokrajino.** Polje predstavlja rodovitno zemljo, ki daje človeku in živalim hrano. Enako nasprotujemo uporabi termina park v kontekstu vetrni park. Vemo, kaj parki so – v prvi vrsti območja zavarovanja narave, prostori za oddih in rekreacijo v urbanih središčih itn. Vetrne elektrarne v prostoru niso ne polje ne park, so gradbeni objekti.
2. V dokumentu *Pobuda za državni prostorski načrt za polje vetrnih elektrarn Ilirska Bistrica* (v nadaljevanju Pobuda DPN PVE ILB) se **navedene potencialne lokacije posameznih vetrnih stolpov (elektrarn) ne ujemajo s kartografskimi prikazi v prilogah.** Ta napaka se pojavi že v prvem odstavku besedila. Kaj to sporoča? Prvič, da je investitorju pravzaprav vseeno, samo da pač nekje postavi VE; drugič, da pripravljalcu besedila to ni bilo mar pri pripravi gradiva; tretjič, da tega pobudniki postopka (MOPE) tudi niso preverili. To je resna pomanjkljivost, ki bralca navaja k dvomu o resničnosti tudi vseh ostalih navedb v dokumentu.
3. Stran 9, peti odstavek prejudicira nadaljevanje postopka.
4. Zadnji odstavek na strani 9: A ni Eles prevzel Sodo oktobra 2023?
5. Stran 10, 1.3, drugi odstavek, prva alineja: Vetrna energija je nezanesljivi vir OVE, zato je trditev, da bi PVE ILB prispevala k zanesljivosti oskrbe z električno energijo navadno zavajanje. Enako na strani 11, prvi odstavek, 5. alineja in 4. alineja govorita o temu, da bi PVE ILB prispevala k energetske varnosti, kar je prav tako zavajanje.
6. Stran 11, zadnji odstavek: »..povečanje deleža lastne proizvodnje«. Kako lastne? Lastne samo po tem, da je to na slovenskih tleh, investitorji so namreč iz tujine. S kom bodo oni sklepali pogodbe o dobavi, bo njihova stvar.
7. Stran 12, prvi odstavek: »... za povečanje energetske učinkovitosti,...«. To je navadna puhlica, ki nima povezave z načrtovanim projektom.
8. Stran 13, prvi in drugi odstavek: govorita o umeščanju GJS s področja elektroenergetskih vodov, ki naj bi se ne umeščali »... na vidno izpostavljene reliefne oblike, zlasti grebene in vrhove. Poseke skozi gozd je treba omejiti na čim manjšo možno mero.« Se strinjamo – medtem pa to ne velja za postavljanje 250 m visokih vetrnih elektrarn?

9. Stran 15, zadnji odstavek poglavja 1.4.5: Prejudiciranje, celo poziv na upoštevanje pozitivnih učinkov VE ob dejstvu, da obstaja cela vrsta negativnih vplivov.
10. Stran 20, drugi odstavek – negativni vplivi: obstajajo še številni drugi negativni vplivi, ki tukaj niso navedeni, bodisi zaradi nepoznavanja lokacije bodisi zaradi nam nepoznanih vzrokov. Ne bomo jih navajali tule, saj so del gradiva, smernic Občine Ilirska Bistrica, ki jih je potrebno upoštevati.
11. Stran 20, peti odstavek: Zakaj se zamolči, da VE vsebujejo olje, četudi ne za hlajenje in podmazovanje. Zakaj se ne napiše, katere umetne in zdravju škodljive snovi vsebujejo VE in v kakšnih referenčnih količinah?
12. Stran 24, poglavje 2.3.4.: Poglavje Krajinske značilnosti je povzetek nečesa, kar ima z lokacijo DPN PVE ILB zelo malo skupnega ali nič. Obstajajo različni verodostojni geografski viri, s katerimi se da opisati značilnosti pokrajine, kamor se umešča projekt PVE ILB. Iz napisanega je moč razbrati, da pripravljavec in posledično investitor ne poznajo vseh posebnosti prostora, ki so ključne tudi z vidika razumevanja (ne-)umeščanja vetrnih elektrarn.
13. Stran 31, tretji odstavek: Kaj če bi napisali, koliko hrupa povzroča 7 MW VE? Ena sama, v gruči po tri in vse skupaj?
14. Podatki v poglavju 2.3.5.4, Obstoječa obremenitev s hrupom, 6. odstavek so stari 8 let in so iz časa pred Covid-19. Pomembno. Obremenitev s hrupom v območju načrtovanih PVE ILB je veliko časa enaka 0.
15. Stran 35, drugi odstavek: Kaj če bi napisali, koliko hrupa povzroča 7 MW VE? Ena sama, v gruči po tri in vse skupaj.
16. Str. 36, drugi odstavek: Kaj podmazuje zobnike, nameščene v strojnici vetrne elektrarne? Na prejšnjih straneh ni bilo govora o oljih za podmazovanje, ko se je omenjalo potencialne vplive na vodo.
17. Stran 36, osmi odstavek: Navajanje PVO že prejudicira nadaljevanje postopka pobude DPN PVE ILB, kar ni korektno. Zadnja poved tega odstavka: ».. za vetrne elektrarne nad 3 MW pa mora do sprejetja novih zakonskih določil investitor izkazati, da vpliv na zdravje in počutje ljudi ne bodo bistveni.« Nam lahko razkrijete metode, kako bodo to lahko sploh potencialno ugotavljali, saj je primerov, kjer bi to lahko v živo ocenjevali, malo. Vse bo hipotetično. Ljudje so različno občutljivi na slišni in neslišni hrup. Bodo občankam in občanom plačali bivanje v tujini v bližini enako močnih vetrnic in potem z anketo ugotavljali vpliv na zdravje in počutje? Zakonskih normativov pa ni.
18. Poglavje 2.3.6.1: Strokovna napaka. Na apnencih, kjer je načrtovana PVE ILB ni distrične rjave prsti (tal). Prsti je skoraj nič ali minimalno, saj gre za kamnit kraški teren.
19. Stran 39, poglavje 2.3.6.2 – veljajo vodovarstvena območja (VVO), sprejeta z občinskim odlokom iz leta 1985, novejša pač ne. So pa strokovne podlage pripravljene, VVO in režimov ministrstva ni realiziralo. Tudi v tem poglavju je veliko nesmislov. Projekt tangira kraško-razpoklinski vodonosnik in nič drugega.
20. Poglavje 2.3.6.5: Dovolj je prebrati to poglavje, ki dokazuje, kako naravovarstveno pomembno območje je predvidena lokacija PVE ILB. Logično, v ta prostor VE ne sodijo. Ne vemo, če bi kje našli še kakšen prostor z večjo vrednostjo v državnem, evropskem in svetovnem merilu.
21. Stran 42, zadnji odstavek: Spet pomanjkljivost, ki kaže na odnos do prostora umeščanja PVE ILB. Omenjena je Natura 2000 Kras, ki s tem območjem nima prav nobene povezave. Podobno kot pri točki 2.
22. Stran 49: ni podatka o skupni prostornini temeljev stebrov VE.
23. Stran 49: lokacije Sever: So pravilne lokacije tiste, ki so navedene v besedilu, ali tiste, ki so prikazane na zemljevidih.

24. Stran 49 in drugje: Nasprotujemo poimenovanju komunikacij s potmi, če gre za ceste, širine 4 metrov in več.
25. Stran 50: A zavorni diski so brez nevarnih tekočin? Dopolniti.
26. Stran 51, drugi odstavek: Navedite, kdo opravlja meritve, od kdaj in kakšni so rezultati. Javnost ima pravico vedeti, kaj kažejo podatki o hitrosti vetra na območju PVE ILB. Če podatek pozna ministrstvo, tako ali tako postane javen.
27. Stran 51: zadnja poved: » ... vendar gre pri tem predvsem za družbeni dogovor, sprejet znotraj določene skupnosti, ne pa za empirično dokazane in določene številske vrednosti.« Točno to je problem - da ni predpisanih vrednosti in je lahko prav karkoli.
28. Stran 53: prvi odstavek, pravzaprav alineja. Prvič, ni pomembno, da se strinjajo samo lastniki zemljišč, zelo pomembno je, da se strinjajo vsi uporabniki tega območja, torej vsi občanke in občani, saj gre za projekt z izjemnimi vplivi na prostor, ljudi, naravo. Drugič, govorite o povečanju vrednosti zemljišč, kar je navadno zavajanje. Vrednost zemljišča se poveča samo tistemu, ki proda parcelo za postavitev stolpa VE, vsem ostalim pa bi se vrednost nepremičnin na zelo širšem območju, pravzaprav v vsej občini ob potencialni postavitvi PVE ILB bistveno zmanjšala. Dostop do kmetijskih površin je že v obstoječem stanju zelo dober in ne potrebujemo dodatnih cest in poti.
29. Stran 53, četrti odstavek: Vedno bo negativni vpliv.
30. Stran 53, 54, poglavje 3.3: Spet se prejudicira nadaljevanje postopka z variantami.
31. Stran 55, poglavje 4: Pošteno bi bilo razkriti lastništvo investitorja.
32. Stran 56, predzadnji odstavek: Prejudiciranje nadaljevanja postopka. Predlagamo, da se namesto »v nadaljevanju« napiše »ob morebitnem nadaljevanju«.
33. Verodostojnost gradiva je vprašljiva, saj je to napisano predvsem v korist investitorja.

ZAKLJUČEK

Splošno znano je, da so se metode prostorskega planiranja oz. načrtovanja spreminjale skozi čas. Znale so predvsem tehnokratske metode, ki so dolgo veljale tudi v naši družbi. S temi metodami smo velikokrat delali napake, saj smo zaupali predvsem stroki in politiki. Občanov, ki bi lahko s svojim mnenjem vplivali na boljše rešitve, se ni upoštevalo oziroma niso bili sploh udeleženi v postopkih načrtovanja. Že v zgodnjih fazah načrtovanja lahko ugotovimo, ali je neka lokacija primerna za umeščanje neke dejavnosti v prostor in ali je sprejemljiva za ljudi, ki tam živijo in naj bi jim celo ustava dovoljevala, da sodelujejo pri projektih, ki vplivajo na urejanje njihovega bivalnega in delovnega okolja. V nekaterih državah z razvito demokracijo se smatra, da je stopnja demokratičnosti merljiva predvsem po tem, koliko in kdaj soodločajo občani pri urejanju prostora. V Sloveniji smo celo z zakonodajo o umeščanju objektov državnega pomena oziroma objektov, ki se izkaže kot objekt javnega interesa, šli svojo pot, ne da bi posnemali države, ki so resnično za zgled na področju prostorskega razvoja. Kažejo se povsem neoliberalne metode, po katerih lahko investitor kreira naše okolje in ob tem celo država takšne posege razglašča kot javni interes.

Občina skupaj s prebivalci intenzivno išče primerne programe, ki so sprejemljivi za ta prostor in ki nebi imeli negativnih vplivov na okolje oziroma na ljudi, živalski in rastlinski svet, predvsem pa ne na kulturno krajino. Ustavna pravica občin oziroma županov in občinskih svetov, da so zadolženi tudi za odločanje na področju urejanje prostora, se uresničuje v postopku sprejemanja občinskega prostorskega načrta, v katerem se prostor opredeli za posamezne dejavnosti. Ne glede na vse občinske načrte pa se enostavno pojavi investitor, ki ga zavarovane površine ne ovirajo pri realizaciji njegovih projektov. Ni logično, da odločanje o prihodnji rabi prostora prevzameta investitor in vlada s svojimi ministrstvi, ne pa občina. V občini veljajo pravila OPN za gradnjo objektov, ki se jih moramo občanke in občani držati, država pa dopušča umeščanje industrijskih objektov v najlepša območja narave in ji ni

mar, da to degradira vidno podobo.

dr. Gregor Kovačič, župan